Minister
Finansów i Gospodarki

Znak pisma: DOT-IV.054.3.2026
Warszawa, 01 czerwca 2026 r.

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Dotyczy: oświadczenia senatora Waldemara Witkowskiego w sprawie wydłużenia okresu legalizacji wodomierzy i ciepłomierzy

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie senatora Waldemara Witkowskiego z 7 maja 2026 r., w którym zawarto propozycję wydłużenia okresów legalizacji ponownej wodomierzy i ciepłomierzy, przedstawiam poniżej następujące wyjaśnienia.

Wodomierze dzielą się na mechaniczne, elektroniczne i mechaniczne z urządzeniami elektronicznymi. Natomiast ciepłomierze dzielą się na przyrządy zespolone albo składane, złożone z podzespołów, takich jak przetworniki przepływu, pary czujników temperatury i przeliczniki.

Odnosząc się do dwóch grup przedmiotowych przyrządów, ze względu na sposoby ich działania (tj. mechaniczne z częściami ruchomymi w medium oraz elektroniczne bez takich części), należy stwierdzić, że legalizacji ponownej wykonywanej przez organy administracji miar są poddawane najczęściej wodomierze mechaniczne (od 90 % do 95 % w zależności od regionu), natomiast wodomierze elektroniczne (najczęściej ultradźwiękowe) stanowią pozostałą część legalizowanych przyrządów. W odniesieniu do ciepłomierzy ta proporcja jest odwrotna, ciepłomierze elektroniczne stanowią większą część legalizowanych przyrządów.

W przypadku wodomierzy, na tempo zmian charakterystyk metrologicznych w trakcie użytkowania ma wpływ m.in. jakość wody (która może być różna w zależności od regionów kraju), jak również stan techniczny instalacji wodociągowej. Ponadto istotne znaczenie dla żywotności przyrządu pomiarowego w tym przypadku mają właściwości fizykochemiczne medium, czyli przede wszystkim twardość wody, obecność cząstek stałych w wodzie, takich jak piasek i rdza. Należy przy tym zaznaczyć, że okres ważności legalizacji tych przyrządów powinien być określany dla najgorszych warunków użytkowania, jakie mogą wystąpić w Polsce.

Jednocześnie podkreślenia wymaga, że nawet przyrządy pozbawione części ruchomych są narażone na osadzanie się zanieczyszczeń i kamienia czy osadów wewnątrz kanału pomiarowego, co bezpośrednio wpływa na charakterystyki przepływu strumienia i generuje przekroczenia określonych w obowiązujących przepisach błędów granicznych.
Wodomierze i przetworniki przepływu do ciepłomierzy w czasie eksploatacji ulegają zużyciu mechanicznemu (wirnik, łożyska, uszczelnienia). Ponadto części składowe przyrządów, ulegają procesom starzenia elementów elektronicznych oraz dryftowi parametrów

+48 222 500 123
kancelaria@mrit.gov.pl
gov.pl/rozwoj-technologia

Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa
Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

pomiarowych pod wpływem ciągłej pracy w zmiennych warunkach termicznych (w przypadku ciepłomierzy). W ultradźwiękowych przetwornikach przepływu występują również uszkodzenia wywołane zanieczyszczeniami oraz korozja beztlenowa, które wpływają na jakość pomiarów.

Należy również wskazać, że tylko wyniki badania przyrządów (kontrola metrologiczna) powinny być podstawą do podejmowania jakichkolwiek decyzji w zakresie określania czasu weryfikacji parametrów metrologicznych.

W tym kontekście podnieść należy, że w przypadku wodomierzy zgłaszanych do legalizacji ponownej przez punkt legalizacyjny, są one selekcjonowane, czyszczone lub regenerowane, a także wcześniej sprawdzane. W efekcie wykonania powyższych czynności przygotowawczych, które powodują, że wodomierze są zgłaszane do legalizacji po naprawie, nie notuje się praktycznie odmów dokonania legalizacji wodomierzy.

Odmienna sytuacja występuje, gdy przyrządy do sprawdzenia są zgłaszane bezpośrednio do Okręgowych Urzędów Miar (OUM), posiadających odpowiednie wyposażenie pomiarowe do przeprowadzenia legalizacji. Legalizacja na własnym stanowisku OUM dotyczy wodomierzy, które są sprawdzane w takim stanie, w jakim zostają dostarczone do OUM (bez czyszczenia i regeneracji). W takim przypadku liczba przyrządów niespełniających wymagań może dochodzić nawet do 50 %.

Administracja miar wykonuje także ekspertyzy przyrządów pomiarowych na zlecenia, np. podmiotów dostarczających media. Bardzo duży odsetek tych badań stanowią ekspertyzy wodomierzy, zdemontowanych z sieci wodociągowej i dostarczonych do sprawdzenia w nienaruszonym stanie. W okresie od 2022 r. do maja 2026 r. wykonano 4922 takich ekspertyz, z czego 1607 zakończyło się stwierdzeniem, że zostały przekroczone wartości błędów dopuszczalnych, co stanowi 33 % ogólnej liczby sprawdzonych wodomierzy.

Powyższe badania są wykonywane również dla przyrządów będących w użytkowaniu. Zgodnie z brzmieniem § 15 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2007 r. w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać wodomierze, oraz szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych[1], błędy graniczne dopuszczalne wodomierzy w użytkowaniu są równe dwukrotnej wartości błędów granicznych dopuszczalnych.
Należy zatem wskazać, że podczas przedmiotowych badań wysoki odsetek wodomierzy nie spełniał wymagań, pomimo, że w użytkowaniu próg dopuszczalnego błędu został podniesiony do dwukrotności błędów granicznych dopuszczalnych.

W świetle powyższego należy podkreślić, że wydłużenie okresu ważności legalizacji może przyczynić się do zmniejszenia poziomu ochrony konsumentów. Należy mieć bowiem na uwadze, że dokonywanie legalizacji ponownej przyrządów pomiarowych, dla których ww. okres jest krótszy, przenosi się wprost na częstsze potwierdzanie, że dany przyrząd pomiarowy spełnia wymagania i rzetelnie wykonuje pomiary dostarczanych mediów.

Większość nowoczesnych wodomierzy i ciepłomierzy elektronicznych posiada wbudowane zasilanie bateryjne (litowo-jonowe). Producenci zazwyczaj projektują żywotność baterii na okres około 6–7 lat, co koreluje z obecnym 5-letnim terminem legalizacji (zapewniając niezbędny margines bezpieczeństwa). Aktualnie podczas praktycznie każdej legalizacji

[1] Dz. U. z 2019 r. poz. 1619

ponownej przyrządów zgłaszanych przez podmioty prowadzące punkty legalizacyjne, baterie są wymieniane z powodu ich rozładowania.

Przytoczone w oświadczeniu Pana senatora stwierdzenie, iż w Unii Europejskiej terminy legalizacji wodomierzy nie są ujednolicone, poparte zostało tylko wartościami wyższymi od okresu legalizacji zastosowanego w Polsce (13, 12 i 10 lat), natomiast na uwagę zasługuje fakt, iż w niektórych krajach UE ten okres jest także krótszy, przykładowo dla ciepłomierzy wynosi on 4 lata (Litwa, Rumunia i Słowacja), dla wodomierzy 4 lata (Litwa).[2]

W odniesieniu do ciepłomierzy należy również podkreślić, że w Polsce sezon grzewczy jest zdecydowanie dłuższy niż np. w Hiszpanii, czy we Włoszech. Stanowi on często połowę roku, przez co przyrządy te są bardziej eksploatowane niż w krajach o łagodniejszym klimacie.

Należy także wskazać na możliwości, jakie daje obecne prawodawstwo, które umożliwia zmniejszenie niedogodności związanych z prawną kontrolą metrologiczną przyrządów pomiarowych i osiągnięcie zbliżonego efektu, jak zaproponowane „wydłużenie okresu ważności legalizacji". Może to być zrealizowane przez zastosowanie metody statystycznej przy wykonywaniu legalizacji ponownej. Obecnie obowiązujące przepisy metrologiczne umożliwiają takie działanie, które odbywa się bez demontażu partii przyrządów pomiarowych.
W przypadku, gdy po zbadaniu próbki przyrządów z partii, spełnia ona wymagania metrologiczne, następuje wydłużenie okresu legalizacji o kolejne 3 lata. Legalizacja ponowna z zastosowaniem metody statystycznej może być wykonywana wielokrotnie. Aktualnie takie badania wykonuje się dla różnych przyrządów do pomiarów mediów. Zastosowanie takiej metody jest zasadne, gdyż kieruje się wynikiem badania metrologicznego (próbki przyrządu bezpośrednio zdemontowanego z sieci wodociągowej), a nie tylko zaufaniem do rodzaju przyrządu, lub gwarancją producenta.

Niezależnie od wskazanych wyżej skutków regulacji, odnoszących się bezpośrednio do konsumentów, należy również zwrócić uwagę na konsekwencje systemowe i ekonomiczne dla administracji miar oraz podmiotów współpracujących (w tym podmiotów, w których utworzono punkty legalizacyjne).

Wydłużenie okresu ważności legalizacji spowoduje, że po latach użytkowania w sieci wodociągowej i cieplnej (zaproponowany termin – 12 lat) przyrządy te nie będą już zgłaszane do legalizacji ponownej, lecz wymieniane na nowe. Sytuacja ta może spowodować ograniczenie działalności punktów legalizacyjnych w zakresie napraw tych przyrządów i zgłaszania ich do legalizacji ponownej.

Z posiadanych przez MRiT informacji wynika, że administracja miar nie odnotowała dotąd żadnych sygnałów od podmiotów o konieczności wydłużania, lub skrócenia okresu ważności legalizacji wodomierzy i ciepłomierzy, a propozycja zawarta w oświadczeniu Pana senatora, wydaje się być jednostkowym przykładem. Dlatego też obecnie nie są prowadzone analizy dotyczące wydłużenia okresów legalizacji tych przyrządów.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy podkreślić, że pomimo iż argumenty dotyczące redukcji odpadów oraz rozwoju technologii są istotne, to kluczowym aspektem pozostaje ochrona

[2] Dane są dostępne na stronie internetowej organizacji WELMEC (Europejska współpraca w dziedzinie metrologii) – www.welmec.org, w zakładce „Country information".

+48 222 500 123
kancelaria@mrit.gov.pl
gov.pl/rozwoj-technologia

Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa
Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

interesu konsumenta oraz rzetelność rozliczeń. W związku z czym, w opinii MRiT, propozycja wydłużenia okresu legalizacji wodomierzy i ciepłomierzy wydaje się niezasadna.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Michał Baranowski

Podsekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

w Ministerstwie Rozwoju i Technologii

+48 222 500 123
kancelaria@mrit.gov.pl
gov.pl/rozwoj-technologia

Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa
Ministerstwo
Rozwoju i Technologii